

Könnun á gæðum fjarnáms og fjarkennslu

Skýrsla fjarnámsstjóra

Sigurlaug Kristmannsdóttir

24. nóvember 2008

Könnun á gæðum fjarnáms og fjarkennslu var lögð fyrir fjarnemendur á haustönn 2008. Þeir höfðu tvær vikur til að taka þátt í könnuninni og í lokin voru niðurstöður teknar saman í þessa skýrslu.

Efnisyfirlit

Blaðsíðutal

Könnun á gæðum fjarnáms of fjarkennslu.....	3
Áfangar sem voru skoðaðir	4
Niðurstöður.....	5
Mér finnst vinnan í áfanganum.....	5
Vinnan í áfanganum að meðaltali í viku hverri	6
Mér finnst verkefnaskil í áfanganum	9
Mér finnst kennslubók áfangans.....	10
Mér finnst gögn sem eru í kennslukerfinu	11
Mér finnst útskýringar kennara á námsefninu.....	12
Mér finnst skipulag áfangans í kennslukerfinu	13
Þegar ég sendi kennara bréf (í umræðum eða pósti) í kennslukerfinu, svarar hann að jafnaði.....	14
Hvað er vel gert í áfanganum?.....	15
Hvað mætti betur fara í áfanganum?	16
Samantekt	17
Víðauki	18

Könnun á gæðum fjarnáms og fjarkennslu

Könnun á gæðum fjarnáms og fjarkennslu var lögð fyrir fjarnemendur Verzlunarskóla Íslands þann 4. nóvember 2008 og höfðu þeir tvær vikur til að taka þátt í henni. Þetta er fyrsta könnunin af þessari gerð sem lögð er fyrir fjarnemendur okkar og því var ákveðið var að hafa hana einfalda í sniðum og stilla fjölda spurninga í hóf. Könnunin er birt í viðauka með þessari skýrslu. Fyrir utan það að leggja mat á gæði fjarnáms og fjarkennslu, var markmiðið með könnuninni að fá reynslu af gerð og framkvæmd slíkra kannanna. Á vorönn 2009 verður síðan slík könnun lögð aftur fyrir fjarnemendur og þá byggt á þeirri reynslu sem aflaðist nú.

Könnunin var lögð fram sem gagnvirk æfing á „Marmaranum“ í kennslukerfinu (WebCT). Nemendur fengu tölvupóst þrisvar sinnum á þessu tímabili til að hvetja þá til þátttöku. Í lokin tók svo fjarnámsstjóri saman niðurstöður í skýrslu þá sem hér birtist. Fjarkennarar og skólastjórnendur fá þessa skýrslu senda í tölvupósti og að auki verður hún vistuð í „Gagnasmiðju“ fjarkennara í kennslukerfinu. Niðurstöður fyrir hvern áfanga verða svo sendar viðkomandi kennara í tölvupósti. Skólastjórnendur eiga kost á að sjá allar niðurstöður, óski þeir eftir því.

Stutt skýrsla með helstu niðurstöðum verður tekin saman og hún vistuð á „Marmaranum“ í kennslukerfinu, fjarnemendum til upplýsingar. Sú skýrsla verður einnig vistuð í „Gagnasmiðju“ fjarkennara.

Áfangar sem voru skoðaðir

Af 821 einum nemanda sem eru skráðir í fjarnámið, tóku aðeins 131 nemandi þátt, en það eru aðeins um 16% nemenda. Þessir nemendur skiluðu mati á 193 áföngum sem eru aðeins um 11% af þeim áföngum sem fjarnemendur eru skráðir í. Alls var lagt mat á 79 áfanga, en 140 áfangar eru kenndir í fjarnámi á haustönn 2008. Í töflu 1 er gerð grein fyrir hvaða áfangar voru skoðaðir og hversu margir nemendur lögðu mat á þá. Flestir skoðuðu ENS103, STÆ103, ÍSL103 og TÖN102. Tveir fyrst nefndu áfangarnir eru fjölmennustu áfangarnir sem kenndir eru á haustönn 2008.

Áfangi	Fjöldi	Áfangi	Fjöldi	Áfangi	Fjöldi	Áfangi	Fjöldi
ALÞ302	1	FRA102	1	LÖG103	4	STÆ122	4
BÓK103	2	FRA103	1	MEN103	1	STÆ203	1
BÓK201	2	FRA303	1	NÁT103	2	STÆ303	1
BÓK203	2	FRA403	2	NÁT123	4	STÆ313	2
DAN102	2	FRA503	2	PÓL103	1	STÆ363	1
DAN103	2	HEI103	1	REK103	4	STÆ403	1
DAN203	1	ÍSL102	3	REK203	1	STÆ503	1
DAN212	1	ÍSL103	9	SAG103	1	TÖN102	6
EDL103	4	ÍSL202	2	SAG143	1	UPP103	2
EFN103	2	ÍSL203	1	SAG203	2	VÉL101	1
ENS102	2	ÍSL212	1	SÁL103	3	ÞJÓ303	2
ENS103	24	ÍSL303	3	SÁL303	3	ÞÝS103	1
ENS202	2	ÍSL403	2	SÁL403	1	ÞÝS202	1
ENS203	2	ÍSL503	3	SÍÐ102	1	ÞÝS203	1
ENS212	1	ÍSL613	2	SPÆ103	3	ÞÝS303	1
ENS303	4	ÍSL633	2	SPÆ212	1	ÞÝS403	3
ENS403	1	ÍÞR102	1	SPÆ303	1	ÞÝS503	1
ENS423	1	LAN103	1	SPÆ403	4	ÞÝS603	1
ENS503	2	LÍF103	1	STJ103	2	Alls	193
ENS603	2	LOL103	3	STÆ102	1		
FÉL103	2	LOL203	1	STÆ103	16		

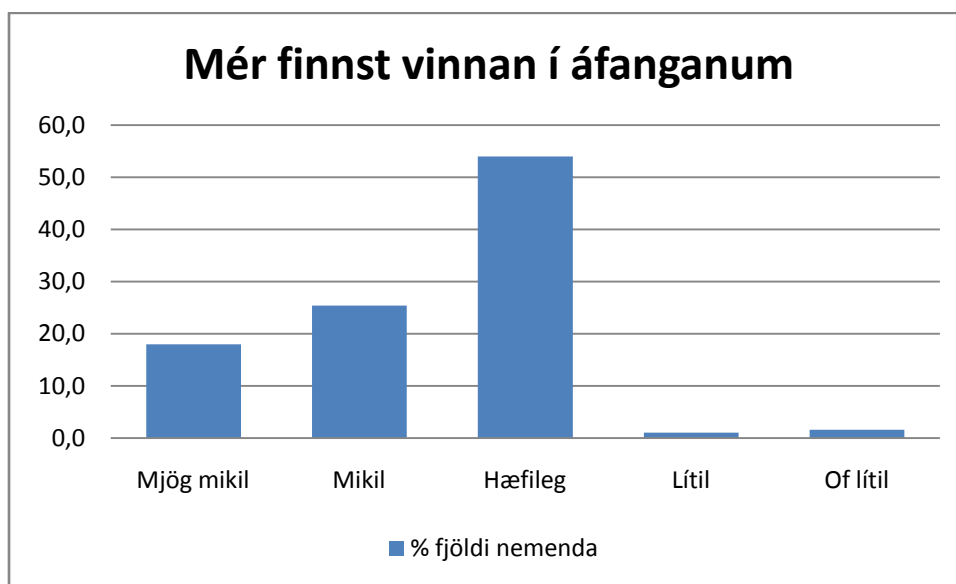
Tafla 1 sýnir áfanga sem voru metnir í könnun um gæði fjarnáms og fjarkennslu. Tölurnar við hvern áfanga sýna fjölda nemenda sem lagði mat á viðkomandi áfanga.

Niðurstöður

Niðurstöður voru teknar saman í heild sinni fyrir alla áfanga og verður nú gerð grein fyrir þeim. Farið verður í hvern lið í sömu röð og þeir komu fyrir í könnuninni.

Mér finnst vinnan í áfanganum

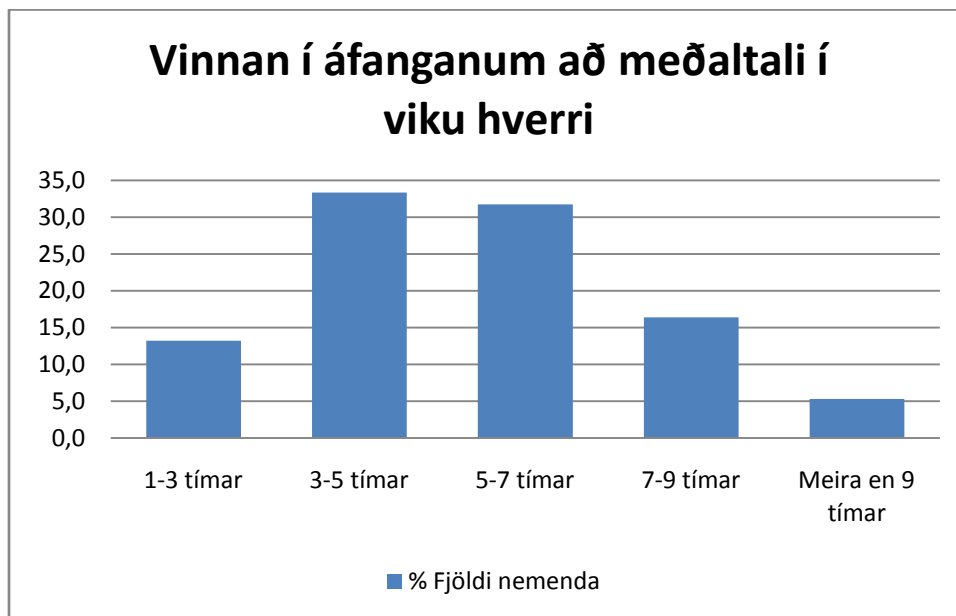
Alls voru 189 sem gáfu álit á: „Mér finnst vinnan í áfanganum“. 43,4% þeirra sem tóku þátt í könnuninni telja vinnuna í áfanganum vera mikla eða mjög mikla og 54% telja hana vera hæfilega. Samanlagt eru þetta 97,4% þátttakenda. 2,7% þeirra sem tóku þátt telja vinnuna hins vegar vera litla eða of litla. Sjá mynd 1.

Mynd 1 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir liðnum „Mér finnst vinnan í áfanganum“. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

Vinnan í áfanganum að meðaltali í viku hverri

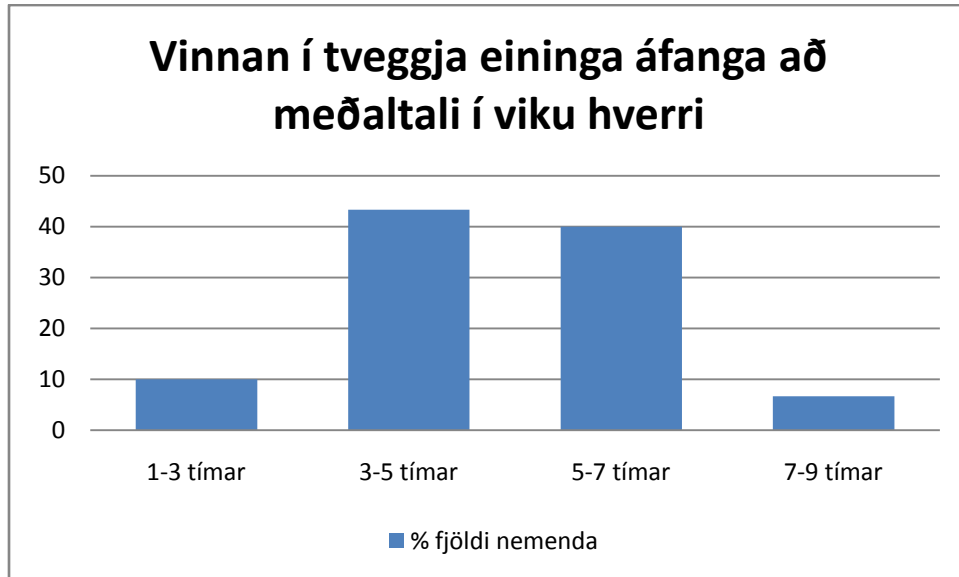
Alls voru 188 sem gáfu álit sitt á: „Vinnan í áfanganum að meðaltali í viku hverri“. Um 65% nemenda verja 3-7 tímum á viku hverri í hvern áfanga. Sjá mynd 2.

Mynd 2 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir liðnum „Vinnan í áfanganum að meðaltali í viku hverri“. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

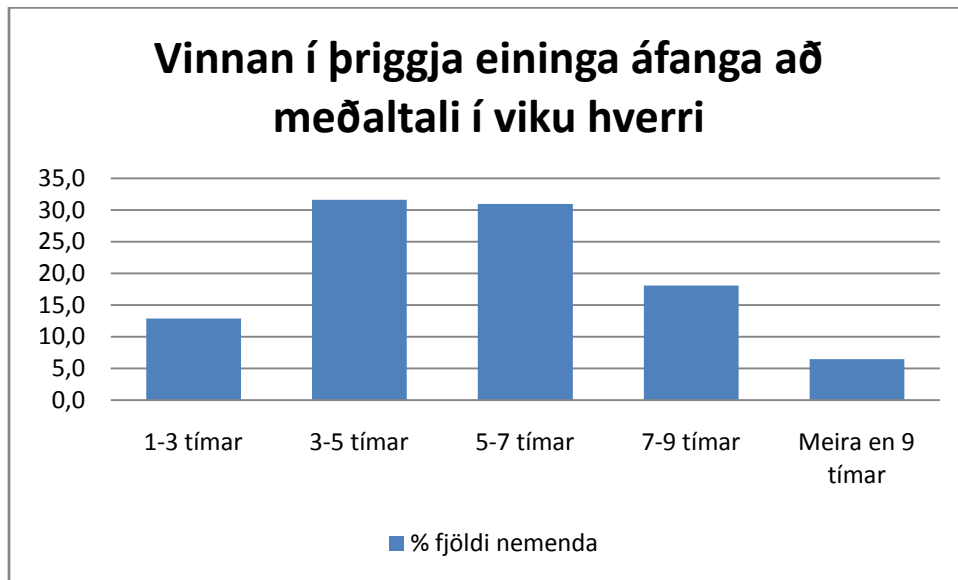
Áfangarnir eru misstórir svo það er nauðsynlegt að rýna betur í þessar tölur. Aðeins þrjú nemendur gáfu álit sitt á vinnu í eins eininga áfanga og töldu tveir þeirra hana vera 3-5 tíma og einn 1-3 tíma. Ef tekin eru miðgildi úr þessum bilum, fæst vegið meðaltal 2,67 klst.

30 nemendur gáfu álit sitt á vinnu í tveggja eininga áfanga að meðaltali í viku hverri og töldu yfir 80% þeirra hana vera á bilinu 3-7 tímar á viku. Sjá mynd 3. Ef tekin eru miðgildi úr þessum bilum, fæst vegið meðaltal 4,87 klst. Miðað við vinnu fyrir hverja einingu gefur það 2,435 klst að meðaltali á viku.

Mynd 3 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir vinnu sinni í tveggja eininga áfanga að meðaltali í viku hverri. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

155 nemendur gáfu álit sitt á vinnu í þriggja eininga áfanga að meðaltali í viku hverri og töldu yfir 60% þeirra hana vera á bilinu 3-7 tímar á viku. 18% nemenda töldu hana vera 7-9 klukkustundir á viku og 6,5% meira en það. Sjá mynd 4. Ef tekin eru miðgildi úr þessum bilum og gildið 10 notað fyrir „Meira en 9 tímar“, fæst vegið meðaltal 5,47 klst. Miðað við vinnu fyrir hverja einingu gefur það 1,823 klst að meðaltali á viku.

Mynd 4 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir vinnu sinni í þriggja eininga áfanga að meðaltali í viku hverri. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

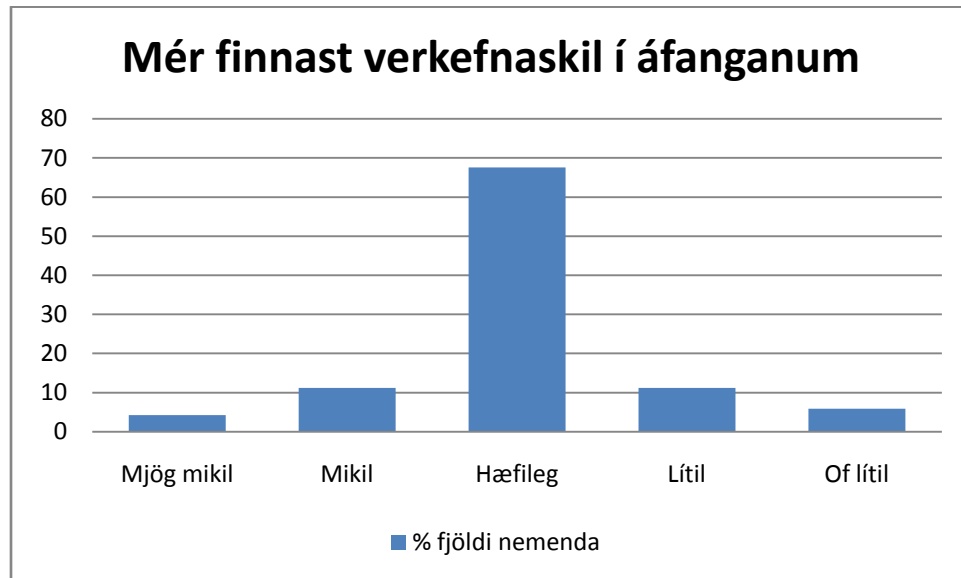
Þess má geta að nemendum hefur verið gefið það viðmið að fyrir hverja einingu í fjarnámi megi gera ráð fyrir þriggja tíma vinnu á viku. Tölurnar sem okkar fjarnemendur gefa eru að meðaltali lægri en það. Ef marka má þessar tölur, telja nemendur vinnuna í litlu áföngunum vera hlutfallslega meiri en í stóru áföngunum. Þessar upplýsingar eru teknar saman í töflu 2.

Áfangi	Vinna að meðaltali á viku	Viðmiðunartími	Vinna að meðaltali á viku per einingu
1 eining	2,67 klst	3 klst	2,67 klst
2 einingar	4,87 klst	6 klst	2,435 klst
3 einingar	5,47 klst	9 klst	1,823 klst

Tafla 2 sýnir mat nemenda á vinnu sinni að meðaltali í viku hverri miðað við stærð áfanga. Viðmiðunartími sem gefinn er út er sýndur til samanburðar.

Mér finnast verkefnaskil í áfanganum

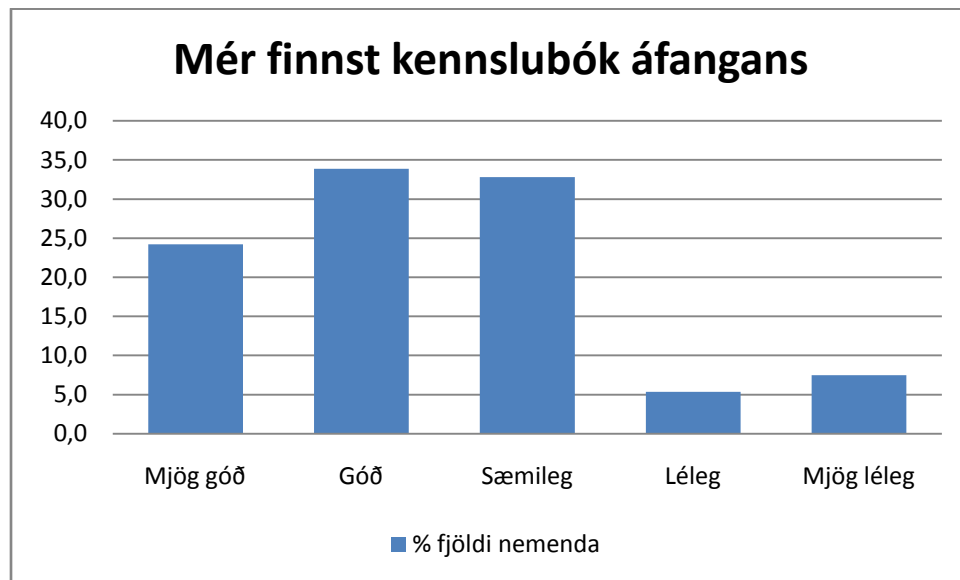
Alls voru 188 sem gáfu álit sitt á: „Mér finnast verkefnaskil í áfanganum“. Langflestir sem tóku þátt í könnuninni, eða 67,6% telja verkefnaskil í áfanga vera hæfileg. 15,4% telja verkefnavinnu vera mikla eða mjög mikla og svipað hlutfall telur verkefnavinnu vera litla eða mjög litla. Sjá mynd 5.

Mynd 5 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir liðnum „Mér finnast verkefnaskil í áfanganum“. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

Mér finnst kennslubók áfangans

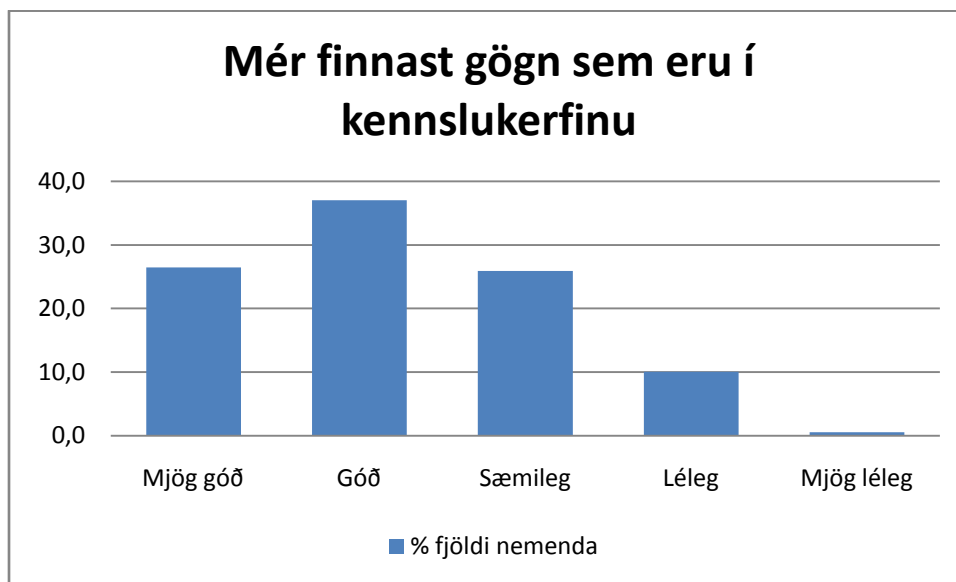
Alls voru 186 sem gáfu álit sitt á: „Mér finnst kennslubók áfangans“. Langflestir sem tóku þátt í könnuninni, eða 58,1% töldu kennslubókina vera mjög góða eða góða. 32,8% töldu kennslubókina hins vega vera sæmilega og 12,9% töldu hana lélega og mjög lélega. Sjá mynd 6.

Mynd 6 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir liðnum „Mér finnst kennslubók áfangans“. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

Mér finnast gögn sem eru í kennslukerfinu

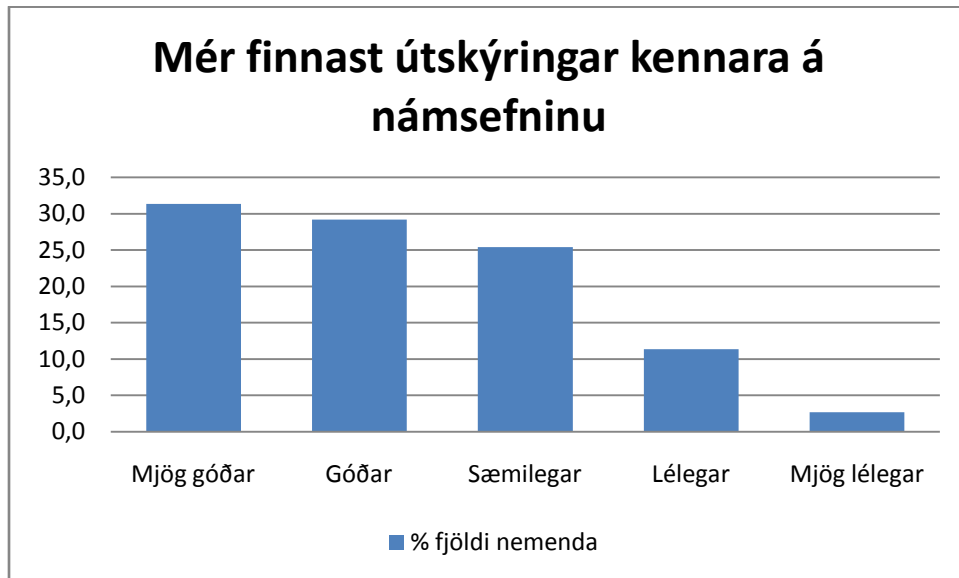
Alls voru 189 sem gáfu álit sitt á: „Mér finnast gögn sem eru í kennslukerfinu“. Langflestir sem tóku þátt í könnuninni, eða 63,5% töldu gögnin í kennslukerfinu vera mjög góð eða góð. 25,9% töldu gögnin í kennslukerfinu vera sæmileg og 10,6% töldu þau vera léleg og mjög léleg. Sjá mynd 7.

Mynd 7 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir liðnum „Mér finnast gögn sem eru í kennslukerfinu“. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

Mér finnast útskýringar kennara á námsefninu

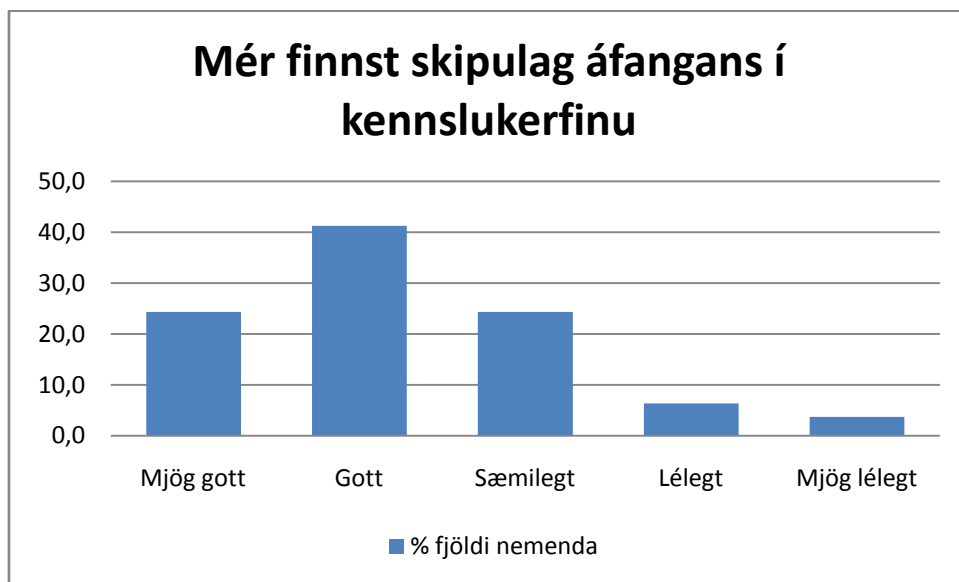
Alls voru 185 sem gáfu álit sitt á: „Mér finnast útskýringar kennara á námsefninu“. Langflestir sem tóku þátt í könnuninni, eða 60,5% töldu útskýringar kennara á námsefninu vera mjög góðar eða góðar. 25,4% töldu útskýringarnar vera sæmilegar og 14,1% töldu þær vera lélegar og mjög lélegar. Sjá mynd 8.

Mynd 8 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir liðnum „Mér finnast útskýringar kennara á námsefninu“. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

Mér finnst skipulag áfangans í kennslukerfinu

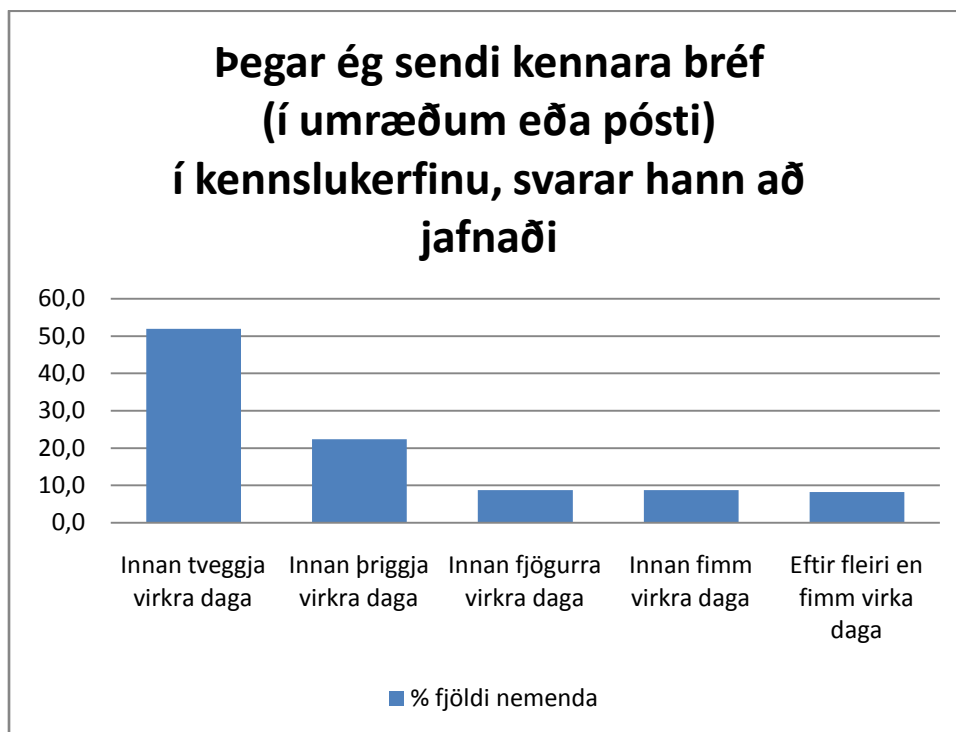
Alls voru 180 sem gáfu álit sitt á: „Mér finnst skipulag áfangans í kennslukerfinu“. Langflestir sem tóku þátt í könnuninni, eða 65,6% töldu skipulagið vera mjög gott eða gott. 24,3% töldu skipulagið vera sæmilegt og 10,1% töldu það vera lélegt og mjög lélegt. Sjá mynd 9.

Mynd 9 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir liðnum „Mér finnst skipulag áfangans í kennslukerfinu“. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

Pegar ég sendi kennara bréf (í umræðum eða pósti) í kennslukerfinu, svarar hann að jafnaði

Alls voru 183 sem gáfu álit sitt á: „Pegar ég sendi kennara bréf (í umræðum eða pósti) í kennslukerfinu, svarar hann að jafnaði“. Langflestir sem tóku þátt í könnuninni, eða 51,9% segja kennara svara að jafnaði innan tveggja virkra daga. 22,4% segja kennara svara innan þriggja virkra daga og 8,7% innan fjögurra virkra daga. 8,7% segja kennara svara að jafnaði innan fimm virkra daga og 8,2% eftir fleiri en fimm virka daga. Sjá mynd 10.

Mynd 10 sýnir hvernig nemendur gerðu grein fyrir liðnum „Pegar ég sendi kennara bréf (í umræðum eða pósti) í kennslukerfinu, svarar hann að jafnaði“. Niðurstöður eru birtar sem % fjöldi nemenda sem svöruðu spurningunni.

Hvað er vel gert í áfanganum?

Alls voru 159 nemendur sem svöruðu spurningunni: „Hvað er vel gert í áfanganum“. Rúmlega 8% þeirra sem svöruðu töldu allt í áfanganum vera vel gert og ekki væri hægt að nefna neitt sérstakt þar. Tæplega 3% þeirra sem svöruðu töldu hins vegar ekki vera hægt að nefna neitt í áfanganum sem vel væri gert, þessir nemendur voru óánægðir með allt. Hinir, tæplega 90% nemendanna, tiltóku ýmislegt sem vel væri gert í áfanganum og voru svör þeirra flokkuð niður eftir áhersluatriðum til að fá sem besta mynd af þeim. Flokkarnir urðu 9 og kemur hér umfjöllun um þá og fyrst nefnd þau atriði sem flestir tiltóku sem dæmi um það sem vel væri gert:

1. Skipulag: Skipulagið skýrt, auðvelt að rata um áfangann og átta sig á því sem ætti að gera.
2. Góður kennari: Kennarinn er frábær! Hann útskýrir allt mjög vel, er alltaf jákvæður og hvetjandi og hann reynir allt til þess að hjálpa.
3. Samskipti við kennara: Kennarinn er góður og fljótur að svara fyrirspurnum og hann skilar verkefnum fljótt til baka og með góðum útskýringum.
4. Sveigjanleiki: Skilafrestur verkefna er sveigjanlegur og vel er komið til móts við nemendur.
5. Námsáætlun: Námsáætlun er skýr og auðvelt að fara eftir henni.
6. Námsfni: Námsfni er skemmtilegt og lærdómsríkt. Kennslubók og gögn í kennslukerfinu eru góð. Nemendur nefna að gott sé að hafa: Glósur, glærur, talglærur, kennslumyndbönd, töflukennslu og hljóðupptökur.
7. Verkefni. Verkefni eru lærdómsrík og hjálpa til við að ná tökum á námsefninu. Vel útskýrt hvað eigi að gera í verkefnum, hvenær eigi að skila þeim og hvernig. Gagnvirkar æfingar góðar.
8. Leiðbeiningar: Kennarinn útskýrir vel og gefur góðar leiðbeiningar varðandi námsefni, verkefni og lokapróf.
9. Umræður. Nemendur taka þátt í umræðum.

Kennarinn kemur auðvitað við sögu í öllu því sem vel er gert í áfanganum, því það er vinnan hans sem skilar sér til nemandans í gegnum allt sem á vegi hans verður í kennslukerfinu.

Hvað mætti betur fara í áfanganum?

Alls voru 154 nemendur sem svöruðu spurningunni: „Hvað mætti betur fara í áfanganum?“. Tæplega 19% töldu sig ekki geta bent á neitt sem betur mætti fara, það væri allt eins og þeir best gætu hugsað sér. Hinir, rúmlega 80% nemendanna, tiltóku ýmislegt sem þeir töldu að betur mætti fara og voru svör þeirra flokkuð niður eftir áhersluatriðum til að fá sem besta mynd af þeim. Flokkarnir urðu 8 og kemur hér umfjöllun um þá og fyrst nefnd þau atriði sem flestir tiltóku sem dæmi um það sem vel væri gert:

1. Samskipti. Lítil sem engin samskipti eru við kennara. Kennari þarf að svara pósti fyrr og vera hjálplegri þegar hann svarar. Kennari hvetur nemendur ekki til að taka þátt í umræðum, spyr ekki hvernig gangi og hrósar ekki fyrir vel unnin verkefni. Kennari þarf að skila verkefnum fyrr.
2. Skipulag. Skipulagið er óskýrt. Ekki ljóst hvað á að gera eða hvaða verkefnum á að skila. Erfitt að finna leiðbeiningar og skilaverkefni. Kennari setur ekki inn efni á þeim tíma sem hann segist ætla að gera. Dagsetningar frá fyrri önnum rugla.
3. Kennslubók. Kennslubókin er slæm. Kennslubók er ekki á íslensku.
4. Leiðbeiningar. Kennari þarf að útskýra betur hvað á að gera, hvernig á að skila verkefnum og hvenær.
5. Verkefni. Það þurfa að vera fleiri skilaverkefni og fleiri gagnvirkar æfingar. Alltof mörg verkefni í áfanganum. Gagnvirkar æfingar ekki alltaf með réttar lausnir. Kennari þarf að skila verkefnum fyrr til baka. Óljóst hvað á að gera í verkefnum, hvenær á að skila þeim, hvernig á að skila þeim. Vantar meira aðhald með verkefnaskilum. Verkefni tímafrek.
6. Sveigjanleiki. Skilatími verkefna þarf að vera sveigjanlegri.
7. Námsfni. Námsfni of mikið. Laga námsfni, það eru villur í því. Námsfni opnast ekki. Vantar glósur, glærur, lausnir við verkefni, talglærur, töflukennslu.
8. Kennsla. Vantar meiri kennslu, þyrftu að vera staðbundnar lotur.
9. Kennslukerfið. WebCT er flókið.

Flest þessara atriða eru á valdi kennara að laga, undanskilin eru þó atriði númer 3 varðandi kennslubækur og númer 9 varðandi kennslukerfið.

Samantekt

Það eru auðvitað vonbrigði hversu dræm þátttakan í þessari könnun varð og hægt að spyrja margra spurninga í því sambandi: Var of langt liðið á önnina þegar könnunin var lögð fyrir? Var framkvæmdin of flókin? Endurspeglar þessi dræma þátttaka áhugaleysi fjarnemenda á fjarnáminu? Var ekki tilgangurinn fyrst og fremst sá að fá reynslu af gerð og framkvæmd slíkrar könnunar?

Við þurfum að leggja mat á þessa tilraun og spyrja okkur hvort við viljum hafa hana eins á næstu vorönn, eða viljum við breyta henni eitthvað? Eiga spurningarnar að vera öðruvísi? Fleiri? Færri? Eigum við að leggja hana fyrir nemendur fyrr á önninni og hafa hana opna lengur?

Hitt má til sanns vegar færa að þeir fjarnemendur sem tóku þátt í þessari könnun, gerðu það af einlægni og skiluðu okkur gagnlegum niðurstöðum. Við þurfum að taka ábendingar þeirra alvarlega og líta á það sem þeir eru ánægðir með sem hvatningu um að við séum á réttri leið. Ábendingar fjarnemenda um það sem betur mætti fara eru líka vel þegnar, því þar liggja tækifærin okkar til að gera enn betur.

Reykjavík, 24. nóvember 2008

*Sigurlaug Kristmannsdóttir
Fjarnámsstjóri VÍ*

Viðauki

Könnun um gæði fjarnáms og fjarkennslu, lögð fyrir fjarnemendur VÍ á haustönn 2008 var svohljóðandi:

1. Mér finnst vinnan í áfanganum:
 1. mjög mikil
 2. mikil
 3. hæfileg
 4. lítil
 5. of lítil
2. Vinnan í áfanganum að meðaltali í viku hverri er:
 1. 1-3 tímar
 2. 3-5 tímar
 3. 5-7 tímar
 4. 7-9 tímar
 5. meira en 9 tímar
3. Mér finnast verkefnaskil í áfanganum:
 1. mjög mikil
 2. mikil
 3. hæfileg
 4. lítil
 5. of lítil
4. Mér finnst kennslubók áfangans:
 1. mjög góð
 2. góð
 3. sæmileg
 4. léleg
 5. mjög léleg
5. Mér finnast gögn sem eru í kennslukerfinu:
 1. mjög góð
 2. góð
 3. sæmileg
 4. léleg
 5. mjög léleg

6. Mér finnast útskýringar kennara á námsefninu:
 1. mjög góðar
 2. góðar
 3. sæmilegar
 4. lélegar
 5. mjög lélegar
7. Mér finnst skipulag áfangans í kennslukerfinu:
 1. mjög gott
 2. gott
 3. sæmilegt
 4. lélegt
 5. mjög lélegt
8. Þegar ég sendi kennara bréf (í umræðum eða pósti) í kennslukerfinu, þá svarar hann að jafnaði:
 1. innan tveggja virkra daga
 2. innan þriggja virkra daga
 3. innan fjögurra virkra daga
 4. innan fimm virkra daga
 5. eftir fleiri en fimm virka daga
9. Hvað er vel gert í áfanganum?
10. Hvað mætti betur fara í áfanganum?